Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

17 октябрь, сешанба, 1995 йил

Сотувда эркин нархда. № 201 (1203)

ПАРЛАМЕНТЛАРАРО ИТТИФОҚНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Шу йил 9—13 октябрь кунлари Бухарест (Руминия)да Парламентлараро Иттифоқнинг 94-конференцияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикасининг парламент делегацияси иштирок этди. Конференцияда Ўзбекистон делегациясининг раҳбари Олий Мажлис Раиси Э. Халилов нутқ сўзлади.

АЙРЕКС БЕРГАН ИМКОНИЯТ

Мамлакатимизда хорижий фирма ва компаниялар, нуфузли халқаро ташкилотларнинг ваколатхоналари сони кун сайин ортиб бормоқда. Ўзбекистоннинг барқарор ривожланиш йўлига ўтиб олгани ана шундай ҳамкорларни юртимизга тобора кўпроқ чорламоқда.

Иқтисодий соҳалар қатори фан, маданият, маориф соҳаларида мутахассислар айирбошлаш борасида ҳам хориж билан ҳамкорликни кенг ривожлантириш бугунги кунимиз учун жуда муҳимдир. Булар юртимиз манфаатларига мос бўлибгина қолмай, Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидаги мавқеи мустаҳкамланишини янада жадаллаштиради.

Республикамизда Америка Қўшма Штатларининг халқаро изланишлар ва илмий айирбошлаш кенгаши — АЙРЕКС билан ҳамкорликда қилинаётган ишлар ҳам ана шу буюк мақсадларга қаратилгандир. ЎзА мухбири АЙРЕКСнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари Кассандра КАВАНО хоним билан АЙРЕКС фаолияти хусусида суҳбатлашди.

— Кассандра хоним, АЙРЕКС қачон ташкил этилган, унинг мақсад ва вазифалари нималардан иборат?

— АЙРЕКС Америка Қўшма Штатларининг тижорат билан шуғулланмайдиган энг тажрибали ва машҳур ташкилотларидан биридир. У шарқий Европа, Ҳамдўстлик мамлакатлари ва Мўғулистондаги Фанлар академияси, илмий жамиятлар ҳамда олий ўқув юртлари билан Америка университетлари, илмий муассасалари ўртасида ўзаро ҳамкорлик алоқаларини йўлга қўйиш, мавжуд алоқаларни кенгайтиришга ёрдам беради. Ташкилотимиз 1968 йилда ташкил топган. У ижтимоий фанлар соҳасида илмий изланишлар олиб бораётган олимларга стипендиялар ажратиб туради. Ҳар йили 500 дан зиёд олим АЙРЕКСнинг очиқ танлови асосида Америкада ўз илмий изланишларини давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритади.

АЙРЕКС, шунингдек, сиёсатшунослар ва иқтисодчиларнинг ҳам Америкада малакаларини оширишларига кўмак беради. Зеро, жамиятдаги иқтисодий ва ижтимоий муаммоларни ҳал этишда уларнинг ўрни беқиёс.

Шуни мамнуният билан айтиш мумкинки, АЙРЕКС дастурларида қатнашган кўплаб иқтисодчи ва сиёсатшунослар кейинчалик ўз мамлакатларида масъул лавозимларга кўтарилганлар.

— АЙРЕКС бу борада Ўзбекистонда қандай ишларни амалга оширмоқда?

— Кенгашнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси 1992 йилдан буён фаолият кўрсатмоқда. Ана шу уч йил мобайнида бир қанча ўзбек аспирантлари ва олимлари АЙРЕКС дастурлари асосида Америка университетларида ўқиб қайтди.

Ваколатхонамиз ходимлари Ўзбекистон Фанлар академияси ҳамда олий ўқув юртлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатган. Шунинг учун америкалик олимлар ҳам АЙРЕКС дастурларига биноан Ўзбекистондаги олий ўқув юртлари ва Фанлар академиясининг баъзи илмий тадқиқот институтларида илмий изланишлар олиб бормоқда. Уларнинг деярли барчаси ўзбек тилини билади.

Ўзбекистонлик мутахассислар билан АЙРЕКСнинг ҳамкорлиги Тошкентда ваколатхонамиз очилгандан кейин бошланганимиз йўқ. Унинг тарихи жамиятимиз ташкил топган илк даврларга бориб тақалади. Лекин том маънодаги ҳамкорлигимиз мамлакатингиз мустақилликка эришганидан сўнг бошланди, десам хато бўлмайди. Шу кунгача АЙРЕКС дастурларида 53 нафар ўзбекистонлик иштирок этган. Ўзбекистонда фаолият доирамиз тобора кенгайиб бормоқда.

— АЙРЕКС дастурлари тўғрисида гапириб берсангиз?

— АЙРЕКСнинг ўнга яқин дастури бор. Лекин ҳозирча Ўзбекистонда уларнинг тўрттаси бўйича танлов эълон қилдик. Биринчи дастуримиз олимларга Америка университетлари ва илмий изланишлар марказларида 8 ойгача илмий иш билан шуғулланиш имконини беради. Бу танлов 1996 йилнинг биринчи январигача давом этади.

Шунингдек, олий ўқув юртларининг инглиз тили ўқитувчилари учун «ёзги инглиз тили мактаби» ҳамда кутубхона ишларини юритиш ва информатикага оид «Махсус лойиҳалар» деб аталувчи дастурларга ҳам танлов эълон қилинган. Бу танлов 1996 йилнинг март ойида ўз ниҳоясига етади.

Ниҳоят, тўртинчи дастур сенатор Эдмунд Маски стипендияларидир. АЙРЕКС ушбу дастурда унинг тўрт ташкилотчиларидан бири сифатида иштирок этади. Маски дастури ҳуқуқ, иқтисод, давлат бошқаруви ҳамда бизнес бошқаруви соҳаларида аспирантлар тайёрлашга мўлжалланган. Маски дастурига аризалар қабул қилиш 15 ноябрда тугайди.

Жорий йилда АЙРЕКС дастурларида иштирок этишда олдинги йиллардан кўра кенгроқ имкониятлар мавжуд. Чунки, ҳар бир дастур учун чекланмаган миқдорда аризалар қабул қиляпмиз.

Сания ЖАББОРОВ суҳбатлашди. (ЎзА).

Бешариқ туманидаги «Рапқон» жамоа хўжалигида кичик саноат корхоналари, бирламчи саноат хомашёси тайёрлаш цехлари ташкил этишга катта аҳамият берилмоқда. Жумладан ҳозир хўжаликда пиллани қайта ишлаш, тери ошлаш, пойабзал тикиш, гиламдўзлик цехлари ишлаб турибди. Улардан йилига 2 миллион сўмликдан зиёд соф даромад олинмоқда. Мазкур цехлар хўжаликка катта фойда келтириш билан бирга аҳолини иш билан таъминлашда катта аҳамият касб этаётир.

СУРАТДА: хўжалик ип йигирув цехи ишчиси Нилуфар Бекбоева.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

• *Вазирлар Маҳкамасида*

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ КЕРАК

16 октябрь куни Вазирлар Маҳкамасида давлат мулкини хусусийлаштириш ва тадбиркорликни ривожлантириш мажмуининг мажлиси бўлди. Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасининг раиси В. Чжен бошқарди.

Мажлисда вазирликлар, идоралар, бирлашмалар, концернлар, корпорациялар раҳбарлари, Қорақалпоғистон вазирлар кенгаши раисининг, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари иштирок этди. Республикада жорий йилнинг тўққиз ойи мобайнида иқтисодий, ислоҳотлар бозор иқтисодиётининг ёрдамчи соҳаларини шакллантириш ва хусусийлаштириш дастури қандай амалга оширилаётгани, Вазирлар Маҳкамасининг «Давлат корхоналарини очиқ турдаги акционерлик жамиятларига айлантиришга оид ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорнинг бажарилиши кўриб чиқилди.

Мажлисда бу соҳада муҳим ютуқлар билан бир қаторда жиддий камчиликлар ҳам борлиги таъкидланди. Вазирликлар, идоралар, давлат қўмитаси ҳудудий органлари раҳбарлари бу камчиликлар учун шахсан жавоб бериши керак. Мажлис якунлари бўйича барча нуқсонларни тугатиш чоралари белгиланди.

(ЎзА).

НОГИРОНЛАРГА АТАЛГАН САЛОН — МАГАЗИН

Тошкентда Машҳур «Майер» Германия фирмасининг ногиронлар ҳаракатини яхшилашга хизмат кўрсатадиган салон-магазинининг тантанали очилиш маросими бўлди.

Мазкур фирма узоқ йиллардан буён ўз ҳолича ҳаракат қилолмайдиган кишиларга лозим бўлган асбоб-ускуналарни ишлаб чиқариш билан шуғулланади. Юксак даражадаги барча техника ишланмаларини фирма мутахассислари ишлаб чиққан.

— Фирманинг Тошкентдаги ваколатхонасини очиш тўғрисидаги музокаралар бундан бир йил муқаддам бошланган эди, — дейди Ўзбекистон Республикаси ижтимоий таъминот вазири Баҳодир Умурзоқов. — Фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги байрами арафасида ногиронлар учун минг дона аравача сотиб олинди. Бугунги кунда «Майер» фирмаси маҳсулотларини Тошкентда бемалол сотиб олиш мумкин. Ҳозир ногиронлар аравачалари ва бошқа жиҳозларни Ўзбекистоннинг ўзида тайёрлаш хусусида музокаралар олиб борилмоқда.

Салон-магазинни очиш жараёнида сўзга чиққан «Майер» фирмаси президенти Майер Ўзбекистонда эзгулик тушунчаси сўзда эмас, амалда намоён бўлаётганини таъкидлади. Шуниси диққатга сазоворки, бу салон-магазин МДҲ мамлакатларида очилган иккинчи хайрия-савдо масканидир.

(ЎзА).

АНЪАНАЛАР ДАВОМ ЭТАДИ

Шу йил 24-26 октябрь кунлари Тошкентда «Устоз-шогирд: барҳаёт анъаналар» шиори остида Ўзбекистон ҳунармандларининг биринчи республика ярмаркаси ўтказилади. Республика Маданият ишлари вазирлиги, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси ва Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамкорликда ташкил этаётган бу тадбирда бой халқ амалий санъати ва ҳунармандчилигининг хилма-хил маҳсулотлари намойиш этилади.

— Ўзбекистон қадимдан ҳунармандлар юрти ҳисобланади, — дейди Ўзбекистон маданият ишлари вазири Эркин Хайитбоев. — Ҳар бир йирик шаҳарнинг, воҳанинг ўзига хос ҳунармандчилик мактаби ва услуби бор. Шу боис кўпгина гузарлар, даҳалар, қишлоқлар маълум бир ҳунар тури билан аталган. Ҳар бир даврнинг машҳур усталари, номдор ҳунармандлари бўлган. Сўнгги 100-150 йил ичида мамлакатимизнинг Ғиждувон, Шаҳрисабз, Самарқанд, Тошкент, Риштон, Ғурумсарой, Денов шаҳарларида ва Қорақалпоғистон Республикасининг Чимбой шаҳрида ўзига хос кулолчилик марказлари ташкил топди. Уларнинг кўпгина вакиллари элимиздагина эмас, хорижда ҳам кенг шуҳрат қозонди. Бухоро ва Қўқон мисгарлари ясаган ранг-баранг буюмлар жаҳон кўргазмаларида намойиш этилди. Чуст пичоқлари, Марғилон, Наманган атласининг довруғи оламга ёйилди. Хива, Шаҳрисабз, Андижонда тўқилаётган сержило гиламлар кўзни қувонтиради.

БМТ ташкил этилганининг 50 йиллиги муносабати билан очилажак ярмаркада халқ амалий санъатининг ўнлаб турдаги буюм ва маҳсулотлари кўргазмага қўйилади. Унда Марказий Осиёдаги бошқа мамлакатларнинг халқ ҳунармандчилиги вакиллари ҳам қатнашади. Бундан мақсад — халқ амалий санъати, миллий ҳунармандчиликни қайта тиклаш, устоз ва шогирд ҳамкорлигини янада ривожлантиришдан иборат.

Анжуманнинг биринчи босқичи мамлакатимиз вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасида ўтказилди. Энг тажрибали усталар ва уларнинг шогирдлари мамлакатимиз пойтахти Тошкентга таклиф этилди. Улар учун алоҳида устахоналар ажратилди. Ярмаркага қўйилган маҳсулотлар савдоси ҳам уюштирилади.

Ярмарка ғолибларини «Уста» гувоҳномаси, БМТ, ЮНЕСКО ва вазирликнинг фахрий ёрлиқлари, пул мукофотлари кутмоқда.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

РЕСПУБЛИКАДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1995 ЙИЛ 16 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ (ФОИЗ ҲИСОБИДА)

биринчи устун — вилоятлар, иккинчи устун — бир кунда терилган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён

Андижон	**0,35**	**107,01**
Хоразм	**0,67**	**100,69**
Наманган	1,02	97,20
Фарғона	0,80	94,67
Навоий	1,03	92,03
Бухоро	0,78	91,12
Тошкент	1,00	84,07
Қашқадарё	1,13	83,86
Қорақалпоғистон Республикаси	1,02	77,25
Сурхондарё	1,11	76,67
Самарқанд	1,05	75,47
Сирдарё	0,90	72,04
Жиззах	1,00	70,78
Республика бўйича	**0,91**	**86,02**
1994 йилда	1,42	79,60

• *Юртимиз — кексалар билан файзли*

ТАДБИРКОР ОТАХОНЛАР

Халқимизда: «Қариси бор уйнинг париси бор», деган нақл бор. Бу бежиз айтилмаган. Чунки йиллар силсиласида соч-соқоллари оқарган отахонларимизнинг ҳаёт тажрибаси ёшлар учун мактаб бўлса, ўгит-насиҳатлари эса кони фойдадир.

Ҳозирги кунда республикамизда 2 миллион нафарга яқин пенсионер истиқомат қилмоқда. Уларнинг аксарияти ўз ишининг устаси бўлмиш ишчилару миришкор деҳқонлар, тажрибали мутахассислару олимлар, эъзозли мураббийлару устозлар ҳисобланади. Баъзан ёшлар учун муаммо бўлган жумбоқлар уларнинг икки оғиз маслаҳати туфайли ечилади-қўяди. Шу боис маҳаллаларда отахонларнинг ақлу заковати, фаҳму фаросатидан, доно ўгитларидан унумли фойдаланилмоқда. Тўю маъракилар уларнинг кенгашисиз ўтмаётир. Юртимиз кексалар билан файзли.

Ҳукуматимиз эса фахрийларнинг фаолиятини чегараламай, ҳар қайсисига меҳнат қилиш учун кенг йўл очиб қўйганлиги айни муддао бўлди. Айниқса, республика Фахрийлар ташкилотлари уюшмаси кенгаши кейинги йилларда меҳнатга лаёқатли кексаларни иш билан таъминлаш масаласи билан самарали шуғулланиб келмоқда. 1991 йил баҳорида шу мақсадда пенсионер-тадбиркорлар раҳбарлик қилаётган кичик корхоналар бирлаштирилиб, «Ветеран» бирлашмаси тузилган эди. Биз мазкур бирлашма раиси, Ўзбекистон Республикаси Фахрийлар ташкилотлари уюшмаси кенгаши раисининг муовини Назир АҲМЕДОВ билан учрашиб, фахрий ишбилармонларнинг фаолияти ҳақида ҳикоя қилиб беришни сўрадик.

—Бирлашмамиз истиқлолнинг тенгдоши, — деди у киши. — Унинг мақсади жумҳуриятимиздаги меҳнатга яроқли ва тажрибали кексаларни баҳоли қудрат иш билан таъминлаш, қолаверса, мустақил мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар шароитида бозорни маҳсулотларга тўлғазиш ва элимизга турли хизматлар кўрсатишдан иборатдир.

Дастлаб 19 та кичик корхона билан иш бошлаган бўлсак, уюшманинг шаҳар ва туманлардаги идоралари, бошланғич ташкилотларининг кўмаги натижасида бугунги кунда уларнинг сони 400 дан ошиб кетди. Корхоналарда 4871 киши иш билан банд. Шулардан 2790 нафари пенсионерлардир.

— Бирлашмага қарашли корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ва кўрсатилаётган хизмат турлари ҳақида батафсилроқ тўхталсангиз.

— Мавжуд корхоналарнинг 123 тасида халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилади, 55 корхонада қурилиш, таъмирлаш ва лойиҳалаш ишлари бажарилади, 83 корхонада қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилиб, қайта ишланмоқда. Юзга яқин корхона эса аҳолига маиший хизмат кўрсатаётир. Бошқача айтганда, 1994 йилда уларнинг ҳаммасида 39 миллион 500 минг сўмлик маҳсулот тайёрланиб, турли хизмат кўрсатилган бўлса, 1995 йилнинг биринчи ярмида бу кўрсаткич 80 миллион сўмликдан ошди.

— Мустақиллигимизнинг тўртинчи йили баракали келибдида!

—Ҳа. Фақат ўтган ярим йил мобайнида 108 та янги корхона барпо этилиб, мингдан ортиқ киши иш билан таъминланди. Шулардан ярмидан ортиғи фахрийлардир.

—Бозор иқтисоди қийинчиликлари, ишлаб чиқариш борасидаги рақобат натижасида нафақат кичик корхоналар, балки йирик хўжаликлар иш юритишда қийналаётган, ҳатто баъзилари синаётган бир пайтда фахрийлар корхоналари ривожланиб бораётганлигининг сири нимада?

— Бунинг сири йўқ-у, сабаблари бор. Шулардан бири ва асосийси Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан тадбиркорликка кенг йўл очилганлиги ҳамда фахрийлар корхоналарига бир қатор имтиёзлар берилганлигидир.

— Қандай имтиёзларни кўзда тутяпсиз?

—Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 14 январдаги «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида»ги Қонунининг II-боб, 9-моддасида «Фахрийлар кенгашлари ҳузурида тузилган корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар, башарти уларда ишлаётганларнинг камида 50 фоизини пенсия ёшига етганлар (пенсионерлар) ташкил этса, даромад солиғи тўлашдан озод этиладилар», деб ёзиб қўйилган. Бундан ташқари фахрийлар корхоналари давлат ижтимоий суғурта бадалларидан ҳам озод этилган. Бу жуда катта имтиёздир.

Энди яна фахрийларимиз қўлга киритаётган ютуқларнинг боисига тўхталадиган бўлсак, улар ҳар соҳада ёшларга ўрнак бўлиб, мураккаб вазиятларда ҳам оқилона иш тутмоқдалар. Ёшларнинг куч-ғайратига кексаларнинг бой тажрибаси, обрўси, ақлу фаросати, сабр-бардоши қўшилган жойларда муваффақият ёр бўлишини бизнинг корхоналаримиз мисолида яққол кўриш мумкин.

—Сиз раҳбарлик қилаётган бирлашманинг келгусидаги режалари қандай?

—Яқинда бирлашмамиз бошқарувининг кенгайтирилган йиғилиши бўлди. Унда жамоанинг ярим йиллик иш якунлари муҳокама қилиниб, истиқболдаги вазифалари белгилаб олинди. Қабул қилинган қарорда Президентимизнинг Олий Мажлиснинг сўнгги сессиясидаги маърузаси ва Идоралараро Кенгаш мажлисида сўзлаган нутқида ўртага қўйилган вазифалар фаолиятимиз учун дастуриламал эканлиги қайд этилди. Зеро, қишлоқда кичик ва хусусий корхоналарни ривожлантиришда 1 миллиондан ортиқ пенсионерларимиз катта резерв ҳисобланади.

Фахрийларимизнинг бошқа имкониятлари ҳам талайгина. Масалан, кейинги йилларда уларнинг ташаббуси билан кўплаб боғ-роғлар барпо этилди. Миллионлаб туп мевали дарахт кўчатлари ва терак қаламчалари ўтказилди. Бугунги кунда ана шу токзору боғларнинг бир қисми ҳосилга кирди. Тераклар эса бирин-кетин етилипти. Эндиги вазифа — уларни ҳақиқий эгаларига топшириш. Шундагина боғ-роғларга қараш, ҳосилни саранжомлаш тартибга тушади. Даромад эса фахрийларнинг ҳам корига ярайди.

Яқин йиллар ичида биз ҳар бир шаҳар ва туманда 3-4 тадан фахрийларнинг кичик корхонасини ташкил этишни мўлжаллаганмиз. Бу борада жойлардаги ҳокимликлар, хусусийлаштириш идоралари ёрдамига таянамиз. Мазкур ишларни олиб боришимизда ҳозирданоқ Фарғона, Самарқанд, Тошкент, Андижон, Бухоро вилоятлари ҳокимликлари яқиндан кўмаклашмоқдалар. Фарғона вилоят ҳокимлиги ва фахрийлар ташкилотларининг ташаббуси эса уюшмамиз кенгаши раёсати томонидан маъқулланиб, ижро этиш учун жойларга юборилди.

— Самимий суҳбатингиз учун ташаккур.

Шуҳрат ҚОСИМОВ суҳбатлашди.

ҲИСОБЛАГИЧЛАР ЎЗИМИЗДА ЧИҚАДИ

Андижондаги «Электроаппарат» заводи жамоаси пухта тайёргарликдан сўнг Тошкент мутахассислари ўйлаб топган бир фазали «СОЭ—1» электр ҳисоблагичларини ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

Ҳозир янги маҳсулотнинг дастлабки туркуми «Уздавстандарт»да давлат имтиҳонидан ўтказилмоқда.

(ЎзА).

• *Нуқтаи назар*

ЎН БАРАВАР КАМАЙДИ. НЕГА?

Саксонинчи йилларнинг ўрталарида республикамизда йилига 320—350 минг тонна каноп етиштирилар ва у 11 та завод ва йигирув-тўқув фабрикасида қайта ишланарди. Аммо кейинги пайтларда канопнинг харид нархи оширилмаганлиги сабабли, бу экинга нисбатан эътибор сусайди.

Натижада каноп экиладиган майдонлар кескин қисқариб кетди. Ўтган йили эса республика бўйича атиги 34 минг тонна хомашё тайёрланди. Бу кўрсаткич илгаригига таққосланганда 10 баробар камдир.

Ҳолбуки, каноп қимматбаҳо тўқимачилик хомашёси бўлиб, халқ хўжалигидаги кўплаб тармоқларнинг унга бўлган эҳтиёжини бошқа толалар ҳисобига қондириб бўлмайди. Масалан, республикада тайёрланадиган пахтанинг 90 фоизига яқини, каноп пўстлоғининг эса 100 фоизи ва бошқа кўплаб қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари очиқ майдонларда сақланиб, усти брезент билан ёпилади. У эса ҳозир чет давлатлардан келтирилмоқда. Юқорида қайд этилган йигирув-тўқув фабрикаларида каноп толасидан брезент матолари ишлаб чиқариш имконияти бор. Бунинг учун қисқа муддат ичида мураккаб бўлмаган илмий-тадқиқот ишлари ўтказилиши лозим.

Шу билан бирга, каноп толаси намликни ўзига сингдириб, ичкарига ўтказмаслик хусусиятига эга. Айни шу жиҳатдан у табиий ва сунъий толалардан ажралиб туради. Шунинг учун жаҳоннинг барча мамлакатларида ун, шакар, сабзавот маҳсулотлари каноп толасидан тайёрланган қопларда ташилади ва сақланади. Шунингдек, каноп толасидан гилам тўқишда ва бошқа соҳаларда ҳам фойдаланиш мумкин.

Бу омиллар, албатта, республикада каноп етиштиришни кескин кўпайтиришни ва ундан тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришни тақозо этади.

Ушбу мақсадга эришишнинг ягона йўли бор: ишлаб чиқариш бўйича давлат буюртмасини тиклаш ҳамда ишлаб чиқарувчиларни рағбатлантирадиган нархлар тизимини ишлаб чиқиш керак. Шундай қилинганда хўжаликлар, қайта ишлаш корхоналарининг манфаатдорлиги ошади, республика бюджетининг ўсишига сезиларли ҳисса қўшилади ҳамда каноп йигирув-тўқув фабрикаларида қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлаш имкони вужудга келади.

Т. НОРМУҲАММЕДОВ,
«Пахта саноати» республика илмий маркази бош директорининг илм ва технология бўйича ўринбосари.
А. УМАРОВ,
луб ўсимликларини дастлабки ишлаш лабораторияси мудири.

ТИЛИ БИР, ИЙМОН ЭЪТИҚОДИ БИР ХАЛҚМИЗ

Турон, Туркистон заминида истиқомат қилган халқлар орасида азал-азалдан қон-қариндошлик, бирдамлик ҳамда ўзаро ҳамкорлик аньаналари таркиб топган. Лекин узоқ йиллик истибдод туфайли ана шундай қадриятларимиз поймол қилинган эди. Истиқлол эса бизга уларни қайтариб берди, қайтадан ҳаёт бахш этди. Юртбошимиз томонидан «Туркистон-умумий уйимиз» ғоясини ўртага ташланиши ҳамда уни Марказий Осиё мамлакатлари томонидан якдиллик билан қўллаб-қувватланаётганлиги фикримизнинг ёрқин далилидир.

Шу боис таҳририятимизга Марказий Осиё республикалари фуқароларидан кўплаб мактублар келмоқда. Биз бугун уларнинг айримларини муштарийлар ҳукмига ҳавола этишни лозим топдик.

ЎЗБЕКИСТОНЛИКЛАРГА ҲАВАС ҚИЛАМИЗ

Қадимда миллат айириш — сен қозоқ, сен туркман, дейиш одати бўлмаган. Ўрта Осиё мусулмон халқлари Туркистонни ўзларининг муқаддас ватанлари, деб билганлар. Собиқ шўролар ҳукуматининг миллий чегаралаш сиёсати туфайли миллатчилик, маҳаллийчилик иллатлари пайдо бўлиб, бир ота-онадан тарқалган халқлар бир-биридан сунъий равишда ажратиб ташланди. Ана шу маънода Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг «Туркистон — умумий уйимиз» деб номланган ғоясини тўла қўллаб-қувватламоқ керак.

Биз гарчи Туркманистон Республикаси Тошҳовуз туманининг Рўзимбўйи қишлоғида истиқомат қилсак-да, лекин Ўзбекистон ва у ерда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишларидан тўлиқ хабардормиз. Хоразм вилояти аҳолиси билан қуда-анда бўлиб кетганмиз.

Мен дин пешвоси сифатида Ислом Каримов олиб бораётган халқпарвар сиёсатдан миннатдорман. Мана тўрт йилдирки, Ўзбекистонда тинч ва осуда ҳаёт жараёни кечмоқда. Кўплаб масжид ва мадрасалар қурилмоқда.

Биринчи сентябрь куни Ўзбекистон мустақиллигининг 4 йиллиги тантаналарини «Ойнаи жаҳон» орқали томоша қилдик. Уни кўриб, рости ўзбекистонликларга ҳавасимиз келди. Одамлар шод, кўнгиллар тинч. Оддий одамга бундан ортиқ яна нима керак? Каминага Маккаи мукаррама, Мадинаи мунавварани тавоб этиш насиб этган. Оиламга келиб, ўз уйимиз ўзимиз учун муқаддас саждагоҳ эканлигини яна бир бор ҳис қилдим. Биз мусулмон фарзандлари Ислом Каримов айтганларидай, ҳамиша бир бўлиб яшамогимиз кераклигини кўнглимда маҳкам тугиб қўйдим.

Ойназар Ҳожи ЭВАЗОВ,
Тошҳовуз тумани имом хатиби.

КЕЛАЖАК АВЛОД ОЛДИДА ЮЗИМИЗ ЁРУҒ БЎЛСИН

Шифокорман. Ўтган йил Тожикистон Давлат тиббиёт олийгоҳини тугатдим. Тожикистон «Ойнаи жаҳон»и Ўзбекистоннинг, асосан, кечки кўрсатувларини олиб беради. У орқали Ўзбекистон ҳаёти ҳамда у ерда рўй бераётган янгилик ва ўзгаришлар билан мунтазам танишиб борамиз.

Ўзбекистонда муболағасиз айтиш мумкинки катта ишлар қилинмоқда. Президент Ислом Каримов таъкиллаганларидек, қисқа муддат ичида асрга татигулик ўзгаришлар рўй берди. Буларнинг ҳаммаси оқилона сиёсат ҳамда ўзбекистонликларнинг ҳалол ва мардона меҳнати натижаси, деб ўйлайман.

Биз тожикистонликлар Президент Ислом Каримовдан беҳад миннатдормиз. У кишининг тинчликсевар сиёсати ҳамда саъй-ҳаракати билан республикамиздаги биродорлик урушига барҳам берилди. Минг қатла шукрки, айни пайтда Тожикистонда ҳам осойишталик ҳамда барқарорлик одат тусига кириб бораяпти. Мамлакатдаги ижтимоий ва иқтисодий аҳвол ҳамда қийинчилик аста-секинлик билан бўлса-да ўзгармоқда. Шу ўринда ўзбекистонликларнинг бизга кўрсатаётган беғараз ёрдамини алоҳида таъкидлашни истар эдим.

Зеро, ўзбек ва тожикдай бир-бирига яқин, қуда-анда бўлиб кетган миллат ёки халқ бўлмаса керак.

Мустақиллик шарофати туфайли қадимий анъана ҳамда урф-одатларимиз янгича мазмун ва моҳият касб эта бошлади. Президент Ислом Каримовнинг «Туркистон — умумий уйимиз» ғоясини ана шу мақсад сари қўйилган катта қадам сифатида баҳоламоқ керак.

Биз Марказий Осиё халқлари, дарҳақиқат, агар барча соҳаларда интеграция жараёнини тезлаштирсак, бир ёқадан бош чиқариб, баҳамжиҳат ҳаракат қилсак, мавжуд қийинчиликларни енгиб, истиқбол сари улкан одимлар ташлашимиз шубҳасиз. Сиз билан биз ана шундагина тарих олдидаги бурчимизни адо этиб, келажак авлод ҳузурига ёруғ юз билан пешвоз чиқамиз.

Олимжон РУСТАМОВ,
Ҳисор тумани.

БОР КУЧ-ИРОДАМ ВА ЭЪТИҚОДИМ БИЛАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙМАН

Миллатим қозоқ бўлса-да, ўзбек тилини она лисонимдан кам билмайман. Касбим ўқитувчи бўлганлиги учун ўтмиш ва унга доир ҳар икки тилда ёзилган асарларни мунтазам ўқиб бораман, қариндош, дўсти биродорлар билан ана шу мавзуда баҳс-мунозара қиламиз.

Тарихдан маълумки, XIV асргача қозоқ, қирғиз, туркман, ўзбек ёки тожик деган алоҳида бир халқ ёки миллат бўлмаган. Улар деярли бир тил ёки ном билан аталиб келинган. Бу номлар гарчи кейинчалик пайдо бўлган бўлса-да, лекин улар ўртасида якка ҳолда низо ва босқинчиликлар рўй бермаган. Бошқача қилиб айтганда ўзаро уруш ва ихтилофлар миллат ёки халқ номи билан эмас, балки, сулола тахт ҳамда нафс сабабли пайдо бўлган.

Мен агар таъбир жоиз бўлса, собиқ совет даврида амалга оширилган миллий сиёсатни инсоният тарихидаги энг маъшум ва мудҳиш сиёсат, деб атаган бўлур эдим. Чунки у том маънода тили, дини, иймон эътиқоди бир бўлган халқларни бегоналаштириш, энг даҳшатлиси бир-бирига ёвлаштиришга асосланган эди. Ана шу сиёсат, афсуски бир оз бўлса-да бизга ўз таъсирини кўрсатмасдан қолмади.

Мен Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ташаббуси билан пайдо бўлган «Туркистон — умумий уйимиз» ғоясини биздаги ана шу кайфият ҳамда иллатларни йўқотишга қаратилган энг муҳим восита деб баҳолайман. Ва уни бор куч-иродам ҳамда эътиқодим билан қўллаб-қувватлайман. Ана шу ягона ғоя остидаги бирлигимиз, ҳамкор ҳамда ҳамжиҳатлигимиз эртага яхши натижалар беражагига ишончим комил.

Қолдибек САУЛЕБЕКОВ,
Чимкент вилояти,
Келес тумани.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

«ПИСКЕПИР-95»

Россия АҚШ билан ҳамкорликда ўтказилаётган тинчликни таъминлаш ҳарбий-ўқув машқларида иштирок этади.

«Пискепер-95» деб номланган ушбу тадбир шу йил октябрь ойи охирида АҚШ ҳудудида бўлади. Унда ҳар икки томондан 300 тадан ҳарбий аскар иштирок этади.

Бундан бир йил муқаддам эса Россияда «Пискепер-94» деб номланган Россия-Америка ҳарбий ўқув машқлари ўтказилган эди.

ИЖТИМОИЙ КАФОЛАТЛАРНИ ТАЛАБ ҚИЛИШДИ

Салвадорлик собиқ ҳарбийлар гуруҳи мамлакат пойтахтида жойлашган ногиронлар давлат жамғармаси биносини қўлга олди.

Улар бинода ишлайдиган 20 кишини гаровга олиб, мамлакат ҳукуматидан бир қатор ижтимоий кафолатларни талаб қилдилар.

РАТА-ТАСС ахборот маҳкамасининг хабар беришича, ҳукумат вакиллари улар билан музокара олиб боришга розилик бергандан сўнг, собиқ ҳарбийлар гаровдагиларни озод қилган.

АҲОЛИ ЯЛПИСИГА ИШ ТАШЛАДИ

Покистоннинг саноат ва савдо маркази бўлган Карочи шаҳрида аҳоли ялписига иш ташлади, деб хабар беради РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси.

Давлат маҳкамалари, ўқув даргоҳлари, дўконлар, банкларда иш тақа-тақ тўхтатилган. Кўчаларда транспорт воситалари қатнови тўхтаб қолган. Ҳукумат биноси ва муҳим давлат идораларини полициячиларнинг кучайтирилган гуруҳлари қўриқлаб турибди.

Карочида юз берган бу нохуш ҳолат сабаблари ҳақида ҳали аниқ маълумотлар йўқ.

КУРАШ КЕСКИНЛАШМОҚДА

Афғонистондаги «Толибон» қуролли гуруҳи мамлакат пойтахтидан 12 километр узоқликдаги Ришхор ҳарбий базасини босиб олишга муваффақ бўлди.

Афғонистон Мудофаа вазирлиги вакилининг таъкидлашича, толиблар Ришхорни қўлга олиш билан ўзларига шаҳарнинг жанубида жойлашган собиқ шоҳ саройи доруломонига йўл очганлар.

Маълумотларга кўра, ҳукумат қўшинлари «Толибон» гуруҳини Ришхордан Чаросиёб шаҳрига чекинишга мажбур қилган.

СУРАТДА: Нюй-Йорк.

НОМАЪЛУМ КИМСАЛАР ҲУЖУМИ

РАТА-ТАСС ахборот маҳкамасининг маълум қилишича, Москвадаги «Надежда» радиостанцияси бош директори Ирина Королевага номаълум кимсалар ҳужум қилди.

Маълум бўлишича,12 октябь эрталаб соат 7.30 лар атрофида И. Королева ишга кетаётганида зинада икки нафар номаълум кимса унга ташланган. И.Королева юзидан оғир жароҳат олган. Врачларнинг тахминича, унинг мияси чайқалган.

И. Королева билан бирга ишлайдиганлар содир бўлган ушбу ҳодиса унинг журналистлик фаолияти билан бевосита боғлиқ, деб ҳисобламоқдалар.

• Бир жиноят изидан

СИНГАН «СИНДИКАТ» СИРИ

Бу воқеалар устидан аллақачон суд ҳукми ўқилган бўлса-да, ҳали сабоқ нуқтаи назаридан ўқилмаган ва уқилмаган талай саҳифалар мавжуд. Жиноий гуруҳ раҳбари Идрисов қонунни муҳофаза қилиш органлари кўзига узоқ вақт чўп ташлаб келди. Аксинча, милиция, прокуратура номини ҳар қадамда арзонгаровга сотди. Унга қарши турмоқчи бўлган, ўз хизмат бурчини ҳалол бажаришга уринган покиза қалбли кишиларни, баланддан келиб, таниш-билишлар номи билан қўрқитди. Токи, Миллий хавфсизлик хизмати органларининг чангалига тушгунга қадар ҳамма нарсанинг пул билан ҳал қилса бўлади, деб билди.

Ажабланарли жойи шундаки, жиноий гуруҳ темир-тақға ихтисослашган қандайдир қўлбола цехда эмас, «Темир интизоми» билан гурурланиб юрувчи Тошкент авиация бирлашмаси (ТАПОиЧ)да ин қурган экан. Ичидан ва ташқарисидан кечаю кундуз соқчилик хизмати ўрнатилган корхонада ҳамманинг кўз ўнгида йиллаб махфий бойлик қозонини ошкора қайнатиб келган шахсларни ким деб аташ керак? Ишбилармонми ёки уддабуронми? Ўғрими, талончими, қароқчими? Товламачи учарми ёки фирибгарми? Агар жиноий гуруҳ табиатига чуқурроқ назар ташланса, юқоридаги барча хусусиятлар уларнинг умумий иш услуби эканини кўриш қийин эмас. Бунинг устига ўзаро манфаатли шерикчилик, шантаж, қўрқитиш, «разбор», лаввозимли одамларни сотиб олиш каби анчайин «замонавий усуллар» бутун бир халқани ташкил этади. Уларни оддий ўғри деб аташ мумкинми? Жиноий гуруҳ кимнинг паноҳида иш кўрган? Идрисовларнинг жиноий йўлини тўсиш кимнинг хизмат вазифаси эди? Ана шу саволларга жавоб излаб, 15 жилдли жиноий ишни варақлашга жазм этдик.

1987 йил алоғида Шавкат Идрисов ва Юрий Раков «эзгу ният»ларини амалга ошириш мақсадида махфий тил бириктирдилар. Натижада ўткир кўзлар томонидан қўриқланадиган корхонада «чап чўнтак»ка ишлайдиган хуфя цех пайдо бўлди. Самолёт учун ажратилган қимматбаҳо металлдан автомобиль ғилдираклари учун ярқироқ хиром дисклар тайёрлаш йўлга қўйилди.

Хиром дискларнинг асосий қисми завод цехларида тайёрланиб, кейинчалик шаҳардаги бир қатор йирик саноат корхоналарида пардозлаш ишлари давом этарди. Аввалига Идрисов хомашё билан таъминлаб, Раков эса бевосита ишлаб чиқариш билан шуғулланарди. Кейинчалик Идрисов ҳаммасини ўз қўлига олди.

Қўлбола дисклар ишлаб чиқариш, ёки бошқача айтганда, жиноий хатти-ҳаракатлар шу қадар кенг қанот ёздики, тез орада у Тошкент шаҳрининг бир қатор етакчи саноат корхоналари қарамоғидаги токарлик цехларини эгаллади. Самолёт саноати учун мўлжалланган қимматбаҳо нодир металлар «Иргидромаш» заводи қошидаги «Созидатель» кооперативида, «Узгипцепром» УПТКсига қарашли токарлик цехида шахсий автомобилларнинг «ковуш»ига айланаверади. Бу «махфий синдикат» домига тушган Ўрта Осиё Ирригация илмий-тадқиқот институтига қарашли токарлик цехида ҳам нақ бир неча самолётга етарли нодир металл «антиқа этик»ка айланди. Бу «қутлуғ кашфиёт»да «Ўзэнергоремонт»дек махсус ишларга ихтисослашган корхона ҳам четда қолмади. Бу корхонанинг юксак қувватга эга станоклари ҳам пойтахт автомобилчиларини замонавий ярқироқ хиром ғилдираклар билан таъминлашдек «хайрли» ишга тортилди. Бу эса кўп оламнинг ковушини тиллодан қилди.

Бу хуфия хатти-ҳаракатлар бир неча йил давом этди, «хўроз»лар бир неча самолётни бошини еди, чивин учиб чиқолмайдиган корхонадан нодир металлар эркин оқиб чиқиб, ўнлаб манзиллар бўйлаб силлиққина тарқалиб турдию, уларга бирон кимсанинг нигоҳи тушмади.

Кези келганда шуни алоҳида таъкидлаш кераккки, бу қадар оммавий бўлиб кетган, бошқа ғилдираклардан бир неча баробар қиммат турадиган, бойваччаларнинггина ҳамёни кўтарадиган антиқа ялтироқ дисклар ҳамма ўйлаганчалик мукаммал ва пухта эмасди. Терговдавомида махсус комплекс экспертиза хулосаларига кўра, диск тайёрлаш жараёнида барча техник талабларга риоя қилинмаган, устига-устак, дефектоскопиянинг кўрсатишича, диск тайёрлашда ишлатилган металлнинг бир неча тури, технологиянинг бузилганлиги сабабли яроқсиз экани, радиал ва бошқа микроёриқлар мавжудлиги исботланган. Бундай «хушбичим» қўлбола ғилдираклар йўлда нечоғлик оғир ва кутилмаган оқибатларга олиб келиши мумкинлигини тассаввур қилиш қийин эмас.

Тергов тўплаган материалларнинг кенг ва мўллигига тан бермай иложингиз йўқ. Қайси корхона тугул қайси станокда қанча диск ишланган, ким қайси қисмларни тайёрлаган, ҳаммаси соатма соат, номма ном кинолавҳалардек тикланган. Юқорида зикр этилган ташкилотлардан ташқари ўз уйида мустақил ишлаган токарлар, фрезерларнинг шахсий устахоналаридан озмунча деталлар ва металлар топилдими!

Шчорс кўчасидаги 81-уйнинг ичидан (О. Перегудов хонадони) 1018 килограмм нодир металл, Раковнинг Ф. Хўжаев кўчасидаги 169-уйидан 6622 килограмм нодир металлар ашёвий далил сифатида қўлга туширилди.

Идрисов жиноий гуруҳининг давлатимиз иқтисодига қай даражада зарар келтирганиҳи тассаввур қилмоқ учун биргина мисол келтириш кифоя. Нодир металларнинг 1 килограмми 1 АҚШ доллари баҳосида турали. Ваҳоланки, 5 йил давом этган «фаолият» натижасида нопок инсонлар чўнтагига мўмай пул бўлиб оқиб кирган металлнинг сон-саноғи йўқ.

Идрисовнинг уйи тинтув қилинганда чиққан нарсалар «ҳалол» оламнинг «пешона тери» билан топган бойлиги эканлигининг исботидир. «Панасоник», «Хитачи», «Голдстар», «Санио», «Самсунг» фирмаларида ишлаб чиқарилган бир талай телевизорлар, видеомагнитофонлар, видеокамералар, «Фиат-темпре» ва «Волга» ГАЗ-31029 енгил автомобиллари ва ҳоказо.

Қисқача айтганда, товаршунослик экспертизасининг 1994 йилнинг 28 майида чиқарган хулосасига кўра, видеоаппаратура ва автомашиналарнинг умумий қиймати 554 минг 450 сўмни ташкил этади.

Идрисов яширин ишлаб чиқариш тармоқларига ўнлаб юқори малакали мутахассисларни топган, моддий ва маънавий жавобгарлик зиммасида бўлган бир қанча раҳбар шахслар билан шерикчилик қилган.

Ҳайратланарли жойи шундаки шаҳарнинг ярми заводдан чиққан хомашё билан ишласада, корхонада биронта жиддий тўсиқ бўлмаган. Идрисов қандай илоҳий сеҳрга эга эканки, мураккаб шароитда ҳеч бир қоқилмаса? Ҳеч кимга сир бермаса? Ҳеч кимга эгилиб-букилмаса? Металл топиш учун ялиниб-ёлвормаса? Аксинча, унга ёлвориб келишган. Ундан ёрдам сўрашган.

Унинг тўрига тушган лаққа балиқлардан бири 27-цех бошлиғининг ўринбосари Фарид Солиқов эди. Ўрта мактабни тугаллаш арафасида турган қизи Элеонора миллатини «татарка»дан «ўзбечка» қилиб ўзгартиришни ихтиёр этганида Фарид Мансурович Ш. Идрисовга бош эгиб борди.

Эртасига Ф. Содиқовнинг хонадони қувончга тўлди: қизи янги паспортли бўлди. Шу-шу Фарид Мансуровичдай мағрур одам Идрисовнинг машинасини кўрса ҳам эгилиб салом берадиган бўлди. Лекин бир сафар Идрисов Ф. Мансуровични тўхтатиб, унга «қуруқ саломни еб бўлмаслигини» эслатди. Ф. Мансурович дарров тушунди ва Идрисовнинг қирқ қулоқли қозони — хуфия цехга қимматбаҳо металлар оқиб кела бошлади. 1991 — 1993 йиллар давомида Фарид Мансурович турли ҳажмли 7519 килограмм металл етказиб берди. Бунинг устига, самолёт ясашда ишлатиладиган кигиз ва ғоя пастасидан ҳам инъом қилди.

Авиация бирлашмасининг 18-цех бошлиги Аминбой Халиллаевнинг сўзларига ишонадиган бўлсак, ёшули бир неча бор «яширин» цехни ёпишга уринган, лекин уддасидан чиқа олмаган. Ҳар сафар яширин цехни тарқатиб юбориш ёки унга бош қўшганларни ишдан четлатиш, жазолаш масаласини кўндаланг қўйганида ҳузурига Идрисов кириб «разбор»га чойхонага чақирган ва ҳар сафар «чойхона»га боришдан бош тортганда эса «бола чақангиздан ажраб қолсангиз, мендан ўпкаламанг, ёшулли!» деган жиддий огоҳлантириш эшитган.

Шундан кейин Халиллаев ўзи бошлиқ бўлган 18-цехга қарашли оғирлиги 2911 килограмм нодир металлни Идрисов бошқараётган «яширин» цехга ўтказишдан ўзга чора топмайди. Эвазига Идрисовдан пул «мукофоти» олади. Кейинчалик мўмай пулнинг мазаси унга тинчлик бермай Идрисовнинг ҳимтовоғига айланади. Қўшни цехлардан озгина қаровсиз қолган металларни «дипломатик» муомала билан, агар иш битмаса шу цехга ўз «қароқчи»ларини юбориш йўли билан келтирадиган бўлди.

Идрисов цех бошлиқлари, турли даражадаги моддий жавобгар шахслар билан бўлган «савдо»га қаноат қилмай, бирлашма ҳудудида бемалол иш кўрадиган шахсий «қароқчи гуруҳ» тузди. 370-цехнинг металл қирқувчиси Х. Мейлиқулов ва шу цех тракторчиси А. Рофиевлар «яширин» цехни мудом ва бир метёрда металл билан таъминлашни ўз зиммаларига олдилар. Самолёт ишлаб чиқариш тўхтаса тўхтасин, лекин «тилла ковуш»имиз тўхтамасин қабилида иш олиб борган «қароқчилар гуруҳи» ихтиёрида трактор бор, кран бор, энди заводнинг исталган цехи, участкасидан анча нарса кўчириб келса бўларди.

«Қароқчилар гуруҳи» 1992 — 93 йиллар давомида Идрисов учун 16 тоннадан ортиқ металл ўмаришган. Ажабланарлиси шундаки, қимматбаҳо хомашёнинг қаерга гум бўлгани билан ҳеч ким қизиқмаган, тагига етмаган.

Хуллас, авиация бирлашмасининг бағрида антиқа ярқироқ ғилдираклар шитоб билан айланиб турди. Терговнинг аниқлашича, 1988 — 93 йиллар мобайнида биргина бирлашма ичидаги цехларда камида 2304 та қўлбола диск тайёрланиб, четга чиқарилган. Шунча ғилдирак ишлаб чиқариш ва унга ишлов бериш учун авиация бирлашмасининг станок ва жиҳозларидан фойдаланилган. «Қўлбола» цехга анчагина усталар сафарбар этилганди. 17-цех металл кесувчилари Г. Нуждин, С. Қўзиев, 18-цех металл кесувчиси Водопьянов, О. Бондаренко, 66-цех ишчиси Скориков, 18-цех ишчиси Н. Дегтярёв, 6-цехдан Б. Мусаев, 27-цехдан фрезерчи А. Жилкин, мастер Н. Якименколар самолёт заводида тўплаган барча санъатларини автомобилларнинг «тилла ковуши»га аямай сарфлашарди. П. Саблин, Е. Чаюн, А. Шкуратов, Р. Зайдуллин, Р. Галеев, Н. Ричков, В. Лозинский, С. Ионкин, В. Загуляев, М. Мамасолиев каби ноёб касбли усталар ҳам цехнинг заҳматкашлари эдилар.

Дарвоқе, заводда соқчилик хизмати қай даражада ташкил этилганди? Бирлашманинг ташқи олам билан боғланган барча дарвозалари, кириш йўллари туну кун соқчилик хизмати билан таъминланганини айтиб ўтдик. Кириш-чиқишда қатъий рухсатнома тизими ўрнатилган. Бу даргоҳдаги тартиб Мурунтов олтин комбинати даражасидан қолишмасди. Дарвоқе, авиация бирлашмаси остоналари соқчилик хизмати назоратида бўлса, ичкарида маъмурият томонидан ташкил этилган кўнгилли халқ дружиначилари (ДНД) иш олиб боради. Бу — бирлашмада катта куч эди, улар алоҳида ваколатларга эга бўлиб, дружиначиларнинг тақдимномаси билан ҳар қандай шахснинг тақдири ҳал бўларди. Ҳўш, бу хизмат ва Идрисов ўртасидаги муносабатлар қандай эди? Бирлашманинг салкам ярмини ўзининг цехи домига тортган Идрисовни дружиначилар пайқамасдиги мумкинмиди? Ахир, у ташалаб ташиган металлар ер остидан эмас, завод дарвозаларидан олиб чиқилган-ку? Соқчи ва қароқчи қандай тил топишди экан?

Инструкция таъми оғзидан кетмаган шўрлик соқчи Раҳимберди Мирзараимов танимагани сабаб бир гал Идрисовнинг машинасини тўхтатиб, қоидага кўра багажни очиб кўрсатишни ишора қилганида Идрисов жаҳл билан «бу ит қаёқдан пайдо бўлди?» деб тўнғиллаганди.

Устига устак, ўша куни кеч соат етти яримларда иккита машинада келган бир тўда чапдаст йигитлар «биринчи сафар кечирамиз. Агар шефни яна бирор марта танимай қолсанг, эгасини танимай қолган итдай тил тортмай кетасан!», деб Мирзараимовни огоҳлантириб кетишганди.

Бирлашмада ДНД штабининг бошлиғи Жаббор Эшматов бир-икки марта Идрисов билан силташиб кўрди, қараса бўлмайди: бели чиқиб кетади. Бир гал Идрисов гапнинг пўсткалласини айтди-қўйди: «Ука, бу жойда фақат менинг одамим ишлаши шарт! Агар шуни уқсанг, отинг олға чопаверади. Акс ҳолда «ДНД — эшакка чаппа минди» бўлиб, думингга супурги боғлаб юбораман. Мен билан ҳазиллашма!»

Эшматовнинг кўзи тез очилди, Идрисовнинг одамига айланди-қолди. Идрисов металл келтиришни пайсалга солаётган «интизомсиз»лар рўйхатини берар, ДНД бошлиги гоҳ телефонда, гоҳ рация ёрдамида уларнинг оёғини ерга текизмай топтириб келар ва «тузларди». Шундай қилиб, ДНД ойликни заводдан олсада, тўла қувват билан Идрисов учун ишлай бошлади. Идрисов эса унинг машинасига бир комплект ярқироқ ғилдирак инъом қилди, холос. Бундан Эшматовнинг боши кўкка етди.

Ажабо, ҳамма цехларни назорат қилиб турадиган, барча цех бошлиқлари билан баланддан келиб гаплашадиган, соқчиларни ҳақоратлаб, ДНДни истаса эшакка чаппа миндирадиган Идрисовнинг ўзи ким? У бор-йўғи 18-цехда термист — печка ёқувчи эди, холос. Бу ишда ҳам номига рўйхатда турар, ўрнида Н. Якименко ишларди. Идрисов заводга фақат ўз «саноати»ни юритиш учун келарди. Заводда уни тергайдиган кимса топилмасди.

Бир гал 18-цех бошлиғининг ўринбосари Зуфар Санжапов «давлатнинг қимматли металини чапга сарфлашнинг оқибати нима бўлишини биласанми?» деганида Идрисов истеҳзо билан: «парво қилманг, ОБХСС бу чўнтагимда, прокуратура эса бу чўнтагимда!» деб икки киссасини кўрсатганди. Ҳақиқатда ҳам шундай кўринарди. Милицияга кимнинг иши тушса, Идрисовнинг бир оғиз сўзи кифоя эди. Бу ҳолат барчанинг тилини боғларди.

Дарвоқе, Идрисовнинг «мафия»га алоқадорлигининг бир белгиси сифатида унинг уйидан чиққан ҳужжатсиз ТОЗ — 8 — 01 ўқотар қуролини, ҳамда ҳамтовоғи Раковга қарашли Солнечний массивидаги 21-уй, 22-хонадон тинтув қилинганда топилган қурол-аслаҳани келтириш мумкин: бу жойдан 2 та жанговар гранатаси, Калашников автомати стволи ва стюл коробкаси, ИЖ — 18-Е қирқма ов милтиқ ва талайгина ўқ топилган. Бу хил жанговар матоҳлар ўрдағу қуён отишга мўлжалланмаган бўлса керак? Унда нимага мўлжалланган?

Биз кўп йиллар «Бизда мафия йўқ, бўлиши ҳам мумкин эмас», деб ўзимизни ишонтириб келдик. Бироқ ҳаёт чорраҳаларида бу тоифага мансуб «зот»ларга дуч келганимизда ҳайрат ва қўрқувдан ёқа ушладик. «Мафия-Италия ва АҚШда террорчи гангстерлар ташкилоти» (русча-ўзбекча луғат, Тошкент, 1993 йил) ёхуд шунга ўхшаш бизга мутлақо ёт нарса деб талқин қилинарди ёки мана яна бир изоҳ: «Мафия — Сицилия ороли (Италия, учун хос бўлган ижтимоий муноқабатлар системаси... Мафияда омерта қонуни мавжуд бўлиб, ким полиция қўлига тушиб, ўлим хавфи туғилса ҳам ташкилот аъзоларини сотмайди» (ЎзСЭ, 1976 йил 57-бет).

Бу таъриф-тавсифда қисман бўлсада, ҳақиқат бор: уларда қўлга тушган киши ҳеч кимни сотмайди. Бизда-чи? Раков ўз уйидан топилган ўқ-дори ва қурол-аслаҳани Идрисовга қарашли эканлигини маълум қилган. Идрисов ҳам ўз навбатида Раковни оёғидан «жарлик»ка тортган. Ҳўш, бу қандай мафия? «Қомусий» таърифга мос келмайди-ку?

Мафиянинг миллати йўқ, шу сабабли унинг чегараси ҳам йўқ. У қаерда қулай муҳит бўлса, шамол қанотида учиб келган бактериядай тарқалиб, ёйилиб кетаверади. Бу социалистик жамиятми, капиталистик мамлакатми, мустақилми, мустамлаками, сўраб ўтирмайди! Энг хавфлиси бу дард вабодек юқумли бўлади: бир Идрисов минг Идрисовни йўлдан оздириши мумкин.

Суд ҳукми ўқилди: Шавкат Идрисов — 12 йил, Юрий Раков — 13 йил қаттиқ режимли қамоқ жазоси олдилар. Гуруҳ аъзоларининг қолган асосий қисми 8 — 9 йилдан қаттиқ режимли қамоқ жазосига ҳукм қилинди. Қанчадан қанча оила хонавайрон бўлди, бегуноҳ аёллар тирик бева, гўдаклар тирик етим қолди. Буларнинг олдини олиш мумкинмиди? «Бир чўнтагимда ОБХСС, бир чўнтагимда прокуратура» деб кўкракка урган Идрисовнинг хатти-ҳаракатини наҳотки қонунни муҳофаза қилиш органларида ҳеч ким пайқамаган бўлса? Унда улар кимни ўғри деб ушлашади? Хизмат вазифасига кўра авиация бирлашмаси ҳудудидаги тартиб-интизомни таъминлаш учун жавобгар бўлган шахсларнинг наҳотки виждони инграмайди? Наҳотки улардан сўрайдиган шахснинг ўзи йўқ? Ёки «менинг қўлимдан тутишгани йўқ, вассалом! Бетимнинг қалини — жонимнинг ҳузури!» қабилида фикр юритишармикан? Хизмат бурчи, раҳбар масъулияти, сезгирлик, талабчанлик қани? Бунақада Идрисов бошлиқ сирли «синдикат» соҳиблари мўмай пул эвазига ғилдиракни четга суриб тўпончаю, замбаракнинг ўқигача ишлаб чиқаришлари ҳам мумкин-ку?

Лекин, адолат юзасидан айтганда, Идрисовлар ҳаммани сотиб олиш мумкин, деб хато қиладилар. Бирлашмадаги жиноят кўлами ижтимоий хавф тусини олгач, у билан Миллий хавфсизлик хизмати ходимлари шуғулланишига тўғри келди. Нега чипқонни ўз пайтида сиқиб ташлаш мумкин эмасди? «Идрисов иши» қонунни ҳимоя қилиш органлари шаънига озмунча соя солдими? Улар ичида ҳалол, покиза қалбли кишилар кўп, лекин бу воқеалар уларнинг ҳам юзини ерга қаратмайдими?

Сўнгги сўз: «Идрисов иши»нинг 15 жилдлик ҳужжатлари билан танишиб чиқиб қандай хулосага келиш мумкин? Суд ҳукми ўқилди, лекин назаримизда ҳали барча саволларга сўнгги нуқта қўйилгани йўқ. «Идрисов иши»га Миллий хавфсизлик органларининг енг шимариб киришувлари бежиз эмас. Идрисов устидан чиқарилган ҳукм аслида фақат биргина жиноий гуруҳгагина тегишли эмас, у босар-тусарини билмай, ўзидан кетган, халқ нонини туя қилишни ўзига касб қилган барча Идрисовларга қарата отилган ўқдир. Жиддий ва огоҳлантирувчи ўқдир.

Мафия қай кўриниш ва қандай товланишга эга бўлмасин, энди у Идрисовлар босган йўл каби узоққа чўзилмайди. Ўзбекистонда уюшган жиноятчиликка қарши ўт кетганлигига анча бўлди. Бу умумхалқ курашига айланди.

Мустақилликнинг дастлабки кунларидаёқ Президент Ислом Каримов журналистлар ҳузурида ўтган матбуот конференциясида шундай деган эди: «Жиноятчи устидан ғолиб чиқишнинг учта шарти бор: қўлимиз тоза, виждонимиз бутун ва халқ меҳрига содиқ бўлишимиз керак. Уюшган жиноятчиликнинг томирини қирқамиз. Мустақиллик бизга шундай ҳуқуқ беради!»

(ЎзА).

• «Оқ олтин» — 95

ХОРАЗМ! КАТТА ХИРМОН МУБОРАК БЎЛСИН, ЮЗИНГ ЁРУҒ, ИҚБОЛИНГ КУЛСИН!

ОМИЛКОРЛИК МУВАФФАҚИЯТЛАР ГАРОВИ БЎЛДИ

Хоразм вилояти пахтакорлари республикада иккинчи бўлиб пахта тайёрлаш режасини бажардилар. Давлатга 290 минг тоннадан зиёд юқори сифатли хом ашё етказиб берилди. Ҳосилнинг 80 фоизи юқори навларга сотилди. 100 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29,5 центнердан ҳосил олинди.

Пахта юртимиз бойлиги эканини ундан келадиган моддий манфаатдорлик халқимиз фаровонлигига хизмат қилишини чуқур англаб етган хоразмликлар давлатга яна 35 минг тонна пахта топшириш учун ғайрат кўрсатмоқдалар.

ХОРАЗМЛИК пахтакорлар учун бу йил баракали бўлди. Ўзларининг пешқадамлик анъаналарига содиқ қолган миришкорлар ўтган йилги муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш учун фидокорона меҳнат қилдилар. 200 минг гектардан зиёд майдонда деҳқончилик қилган тадбиркор деҳқонлар шу майдоннинг 100 минг гектарига эрта баҳордаёқ чигит қададилар. Зўр иштиёқ билан қилинган меҳнат, ғўза парвариши юқори агротехника қоидалари асосида олиб борилганлиги, деҳқончиликда янги усуллар қўлланилганлиги ўз самарасини берди. Далаларда юқори ҳосил тўпланди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йилги пахта ҳосили йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарори вилоят аҳлини терим мавсумида масъулият билан фаоллик, фидокорлик кўрсатишга ундади. Етиштирилган ҳосилни нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, юқори навларга топшириш учун кураш пахтакорлар, уларга мададкор ишчи-хизматчиларнинг ва ҳашарчиларнинг ихтиёрий сафарбарлигига айланди. Теримчилар учун яратиб берилган шарт-шароит, теримга ҳақ тўлашнинг оқилона уюштирилганлиги катта аҳамият касб этди.

Қишлоқ хўжалигида содир бўлган янгиланишлар шарофатидан пахтакорларнинг терим мавсумига муносабати тубдан ўзгарди. Уни муваффақиятли ўтказишда, тезроқ карвонни манзилига етказишда баланд руҳ, кучли иштиёқ асосий омил бўлди. Ҳар бир теримчига, айниқса, раҳбар-ташкилотчиларга фидойилик туйғуси йўлдош бўлди. Вилоят пахтакорлари бир-бирини тушуниб, бир-бирига ишониб, бамаслаҳат, катта мақсад йўлида якдил меҳнат қилдилар. Омилкорлик, мавсумда ўз вақтида кўрилган тадбирлар самарасини берди.

Вилоят пахта далаларида мўл ҳосил тўплаш учун кураш ўтган йили ҳосил йиғиштириб олинган ҳамон бошланган эди. Вилоят деҳқонлари биринчи галда ерга бўлган муносабатни тубдан ўзгартирдилар. Ҳар бир қарич ерни ардоқлаш, ундан тадбиркорлик билан неъмат ундириш ҳар бир деҳқоннинг ватанпарварлик бурчига айланди. Улар қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни амалга ошириш кўп жиҳатдан ерга бўлган муносабатга боғлиқлигини яхши тушуниб етдилар.

Улар энг ҳосилдор, шароитга мос навларни танладилар. Далаларга «Хоразм — 126», «175 — Ф» каби навлар экилди. Уларга ўз вақтида, талабга, шароитга қараб ишлов берилди.

Дарвоқе, хоразмликлар бу йил пахта етиштиришда ўзига хос мактаб яратдилар. Мамлакатимизда карвонбошилардан бири бўлиб, аввалига Хонқа, Янгиариқ, Гурлан, Шовот, Хива туманлари пахтакорлари давон ошдилар. Янгиариқ туманидаги «1 Май», Аваз Ўтар номли, Шовот туманидаги «Хоразм», «Соҳибкор», Хонқа туманидаги «Ғалаба», «Олтин соҳил», Хива туманидаги «Қорақум», «Хива», Гурлан туманидаги «Намуна», Қўшкўпир туманидаги «Хоразм», Урганч туманидаги «Пахтакор» жамоа хўжаликлари энг юқори натижаларга эришдилар. Шуниси диққатга сазоворки, бу хўжаликлар 35-40 центнердан хирмон кўтардилар.

СУРАТДА: Қўшкўпир туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг илғор пудратчиси Норжон Бобожонова.

Вилоятдаги асосий пахта майдонлари узоқ йилга ижарачиларга бўлиб берилди. Бу усул ҳар бир деҳқонда шахсий масъулият ва манфаатдорлик туйғусини уйғотди. Айниқса, ижара усули Хонқа туманида катта самара берди. Хонқалик пахтакорларнинг омади чопди. Улар пахта тайёрлаш режасини вилоятда биринчи бўлиб, республикамизда эса пешқадамлар сафида уддаладилар. Туманнинг «Дўстлик» жамоа хўжалиги пахтакорлари давлатга 3 минг тонна пахта сотдилар. Жамоага бирлашган 580 ижарачининг ҳаммаси ўз режаларини ошириб бажардилар. Мавсумда уларга терим учун 3,5 миллион сўм тақсимланди. Ҳозиргача пахтадан 35 миллион сўм даромад олинди. Яна қўшимча 16 миллион сўм даромад кутиляпти. Ижарачилардан Сарагул Саилова, Ёқут Жуманиёзовалар эришган ютуқлар қувонарли бўлди. Уларнинг ҳар бири 40 — 45 минг сўм даромад олишди.

Хоразмда бу йил асосий эътибор қўл теримига қаратилди. Сабаби — ҳосил қўл билан терилганда тола сифатли, чанг-губордан ҳоли, тоза териб олинади ва кўсаклар ҳам тўлиқ ҳосил беради. Иккинчидан техника ва эҳтиёт қисмлар, ёнилғи ва мойлаш материаллари қиммат. Ишчи кучи кўплиги теримда қўл келди. Натижада кўплаб бригада ва ширкатлар биринчи теримдаёқ 25-30 центнердан ҳосил олишди. Янгиариқ туманидаги «1 Май», Аваз Ўтар номли, «Ўзбекистон», хўжаликлари ва Бахтиёр Ғоипов, Сафармат Яхшимуродов бошлиқ бригадалар ана шундай кўрсаткичга эришдилар. Ҳозир эса улар режани 120 — 130 фоиз қилиб бажардилар.

Тумандаги «1 Май» жамоа хўжалиги режани 120 фоиз қилиб уддалади. Ҳосилдорлик 35,5 центнерга етди. Жамоа хўжалигининг илғор ижарачиларидан бири Ражабгул Жуманиёзова 2 гектар майдондан 9 тонна пахта териб бериб, ҳосилдорликни 45 центнерга етказди. Шу икки гектар пахта майдони 136,9 минг сўм даромад келтирди. Унинг бир неча 10 минг сўми ижарачига меҳнат ҳақи қилиб бериладн. Туманда унга эргашаётган ижарачилардан Қ. Ҳамроев, Ҳ. Отабоева, М. Машарипов, М. Вафоев, З. Абдуллаева, М. Бекжонов, О. Ғойипова, С. Ибраҳимова, С. Нурматовалар ҳам ҳосилдорликни 50-60 центнерга етказадилар. Тумандаги 5636 ижарачининг 4300 нафари режани ошириб уддаладн. Мавсум охиригача туман пахтакорлари яна 3 минг тонна пахта йиғиб-териб олиб, ҳосилдорликни 34 центнерга етаказадилар. Туманда келгуси йил 9 минг тонна дон ҳосили олиш учун кураш бошлаб юборилди. 2 минг 675 гектар ерга буғдой экилди.

Деҳқонлар билишадики, алмашлаб экишда хосият кўп. Хоразмнинг ер шароитида кўп бор синалган бу тадбирга, айниқса, бу йил катта аҳамият қаратилди. Қатор хўжаликларда шоли-пахта алмашлаб экиш жорий этилди. Натижа кутилганидан зиёда бўлди. Зарарли замбуруғлар қирилиб, ғўзанинг касалланиш даражаси пасайди, бегона ўтлар камайди. Пахтадан кейин экилган шолидан ҳам мўл ҳосил олинади. Бу йил ушбу усул Шовот туманида кўпроқ жорий этилди. Унинг шарофатидан далаларда кўзланган ва орзулар ушаладиган даражада ҳосил тўпланди. Туманнинг «Бўстон», «Дўстлик» жамоа хўжалиги аъзолари

СУРАТДА: Шовот туманидаги «Хоразм» жамоа хўжалигининг илғор теримчиси Гулистон Ўринова.

теримда пешқадам бўлди. Тумандаги «Хоразм» жамоа хўжалиги сентябрь ойидаёқ режани уддалаган эди. Бу хўжаликда экилган «Қизилравот», «Наманган 65 — 32» навлари айни Хоразмбоп бўлиб чиқди. Ҳосилдорлик 36 центнерга етди. Сафарбой Бобоев, Баҳром Норматов бошлиқ бригадалар айниқса, юқори кўрсаткичларга эришдилар. Улар ҳосилдорликни 40 — 45 центнерга етказишга муваффақ бўлдилар.

Хоразмнинг далаларила ҳали ҳосил мўл. Йиғим-терим жадал давом этмоқда. Дала бошида савдо-сотиқ уюштирилмоқда. Теримчиларнинг хордиқ чиқаришлари учун кўнгилочар томошалар, концертлар берилмоқда. Пахтакорлар даладаги ҳосилнинг охирги мисқолини ҳам қолдирмай териб олиш чора-тадбирларини кўришяптилар.

Ойбек РАҲИМОВ,
Абдулла СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбирлари.
Суратлар муаллифи
Қ. ҚАДАМОВ.

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!

«Халқ сўзи» газетасига 1996 йил учун обуна бошланди. Газетамиз келгуси йил ҳам одатдагидек ҳафтада беш марта нашр қилинади.

ОБУНА БАҲОСИ

РЕСПУБЛИКА ВИЛОЯТЛАРИДА ВА ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА

Якка тартибдаги обуначилар учун:

1 ойга 99.25 сўм, 3 ойга 297.75 сўм, 6 ойга 595.50 сўм, 12 ойга 1191.00 сўм.

Ташкилотлар учун:

1 ойга 129.55 сўм, 3 ойга 388.65 сўм, 6 ойга 777.30 сўм, 12 ойга 1554.60 сўм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

Якка тартибдаги обуначилар учун:

1 ойга 72 сўм, 3 ойга 216 сўм, 6 ойга 432 сўм, 12 ойга 861 сўм.

Якка тартибдаги обуначилар обунани абонент қутиларига расмийлаштирган ҳолларда:

1 ойга 56 сўм, 3 ойга 163 сўм, 6 ойга 336 сўм, 12 ойга 672 сўм.

Ташкилотлар учун:

1 ойга 155 сўм, 3 ойга 423 сўм, 6 ойга 801 сўм, 12 ойга 1555 сўм.

Ташкилотлар обунани абонент қутиларига расмийлаштирган ҳолларда:

1 ойга 106 сўм, 3 ойга 318 сўм, 6 ойга 636 сўм, 12 ойга 1272 сўм.

Индекс 64608

СЕВИМЛИ ГАЗЕТАНГИЗГА ОБУНА БЎЛИШГА ШОШИЛИНГ!

ТАШКИЛОТ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

1. 54/ITP тўқув дастгоҳи.
2. Бир сменада 2 тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган кичик колбаса цехи.
3. Хориждан келтирилган универсал электродлар.

Мурожаат учун телефонлар: 41-36-86, 41-55-20, 41-44-03.

• *Биротаям танқид натижасиз қолмайди*

«БОҒИДАН ҲАЙДАЛГАН БОҒБОН»

(«Халқ сўзи», 1995 йил, 29 июль)

Мақолада Оҳангарон туманидаги «Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги раҳбарлари шу хўжаликда боғ яратган фуқаро Раҳматуллоҳ Неъматовнинг боғини олиб қўйишганлиги баён қилинган эди. Мақола юзасидан Оҳангарон тумани прокурори, адлия кичик маслаҳатчиси А. Набиевдан жавоб олдик. Унда хусусан шундай дейилади:

— Мақола бўйича Оҳангарон туман прокуратурасининг тезкор ходими «Ангрен» ширкат жамоа хўжалигида текшириш ўтказди.

Текшириш давомида аниқланишича, 1929 йилда туғилган, 1956 йилдан бери 2-гуруҳ меҳнат ногирони, нафақахўр фуқаро Неъматов Раҳматуллоҳ Ангрен шаҳар ҳудудидаги Облиқ қишлоқ Кир кўчасидаги 6-«А» уйда оила аъзолари билан яшайди. Ангрен шаҳар ҳокимининг ижтимоий таъминот бўлими ҳисобида бўлиб, шу бўлим томонидан нафақа билан таъминланади.

«Ангрен» давлат хўжалигида (бу хўжалик асосида 1993 йил 23 январда «Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги ташкил қилинган) боғдорчилик бўйича бригада бошлиги бўлиб ишлаган Темиров Абдиолим туман прокурори номига ёзган тушунтириш хатида Р. Неъматов у бошлиқ бўлган бригадага қарашли хўжаликнинг икки қатор олмазори оралиғидаги ерни ундан сўраб олиб, 1990 йилнинг баҳоридан бу ерда ўзининг шахсий манфаати учун деҳқончилик қилиб фойдаланганини, бу одам 2 тоифали меҳнат ногирони бўлгани учун уни ишга қабул қилиш ёки бўлмаса хўжалик боғини ижарага бериш ҳақида шартнома тузилмаганини, Р. Неъматов «Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги учун шахсий маблағидан ҳеч қандай боғ ташкил қилиб бермаганлигини баён қилди. Ушбу ширкат жамоа хўжалигида 1987 йилдан то шу давргача бош деҳқон бўлиб ишлаб келаётган Нажимов Турдибой, Темиров Абдиолимнинг тушунтириш хатида қайд этилган ҳолатларни тўлиқ тасдиқлаб, 1993 йил май ойида ипак қурти уруғини фуқаро Р. Неъматовга боқиш учун мажбуран берилмаганини, унинг оила аъзолари ипак қурти уруғини боқишдан бош тортганлигидан кейин бошқа одамга олиб берганликларини баён этдилар.

Текшириш давомида, «Ангрен» ширкат жамоа хўжалигининг кадрлар бўлимидаги ҳужжатлар билан Р. Неъматовни шу хўжаликка ишга қабул қилинганлигини, хўжаликка қарашли боғ унинг томонидан ижарага олиниб, шартнома тузилиб, меҳнат қилгани тасдиқланмади.

Аммо, «Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги бухгалтериясида Р. Неъматов номига ёзилган нарядларга асосан 1992 йилнинг февраль, сентябрь, декабрь ойлари учун унга 8709 рубль маош тўланганини қайд этилган ҳужжатлар борлиги аниқланди. Ширкат жамоа хўжалигининг ҳозирги раҳбарлари Р. Неъматовнинг ҳужжатлардаги иш фаолияти билан боғлиқ қарама-қаршиликлар сабабларини тушунтириб бера олмадилар.

Мақолада қайд этилганидек, «Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги маъмурияти томонидан, Р. Неъматовга уй-жой қуриш учун 10 сотих ер ажратиб бериш ҳақида 1991 йил 21 апрелда қарор чиқариб берилган эмас. Бу қарор «Ангрен» давлат хўжалиги касаба уюшмаси қўмитасининг йиғилиш қарори бўлиб, бундай ҳуқуқ, яъни уй-жой қуриш учун ер бериш ҳаракатдаги қонун бўйича касаба уюшмаси қўмитасига берилмаган. Бундан ташқари Р. Неъматов Ангрен шаҳар ҳудудида яшагани учун унга шахсий уй-жой қуриш учун ер бериш масаласини шаҳар ҳокимияти ҳал қилиш ҳуқуқига эга.

Туман прокуратурасида рўйхатга олинган Р. Неъматовнинг аризаси, прокурорнинг собиқ ўринбосари Б. Атаматов томонидан туман ИИБ бошлиғи номига юборилган. Ўз навбатида бу ариза «Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги маъмурияти номига мазмунан ҳал қилиш учун юборилган.

Оҳангарон туман судида Р. Неъматовнинг даъво аризаси рўйхатга олинмаган, яъни даъво ариза судга келиб тушмаган.

«Боғидан ҳайдалган боғбон» мақоласи бўйича текшириш ўтказиш давомида, Р. Неъматов ариза ёзишдан асосий мақсади «Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги боғидан маълум қисмини ижарага олиб ишлаш эканлигини қайд этиб, ушбу хўжаликда илгари ишлаб кетган ва ҳозирги раҳбарларига нисбатан ҳеч қандай хусумати йўқлигини, бу раҳбарлар унинг шахсини ҳақоратлайдиган, камситадиган ҳатти-ҳаракатлар қилмаганликларини баён этди.

«Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги раҳбарлари ва «Увак» фуқаролар йиғини кенгашининг раиси иштирокида Р. Неъматовга хўжалик боғини ижарага олиш ёки бўлмаса уни сотиб олиш ва уй-жой қуриш учун жой олиш тартиби тушунтирилиб, ушбу масалалар юзасидан «Ангрен» ширкат жамоа хўжалиги маъмурияти ва Ангрен шаҳар ҳокимига ариза билан мурожаат қилиш зарурлиги тушунтирилди.

***ТАҲРИРИЯТДАН:** Тезкор ходимнинг ғализ жумлалардан иборат хулосасига эътибор берадиган бўлсак, фуқаро Р. Неъматов «Ангрен» ширкат жамоа хўжалигида ишламаган. Хўжалик бухгалтериясида эса унинг номига ёзилган нарядларга мувофиқ пул тўланганлиги ҳақида ҳужжатлар бор.*

Қолаверса, бригадир Абдиолим Темиров ўз тушунтириш хатида Раҳматуллоҳ Неъматов у бошлиқ бригададаги боғда ишлаганини тасдиқлаяпти. Аммо унинг ишга жойлашиши расмийлаштирилмаган демоқда. Ундай бўлса, бригадирнинг давлат хўжалиги ерини бировга шахсий манфаати йўлида фойдаланиш учун беришга нима ҳаққи бор?...

«Тошшаҳарулгуржибиржасавдо»
Ўзбекистон, Россия ва бошқа Ҳамдўстлик мамлакатларида тайёрланган кенг турдаги товарларни таклиф қилади.

Булар: автомобил эмаллари, антифриз, тебранма подшипниклар, тормоз суюқликлари, саноат арматуралари, қора металл прокати, қурилиш ва металлга ишлов берадиган асбоб ускуналар, оддий унитазлар, раковина ва металл обриз ҳамда бошқа турдаги товарларни ташкил қилади.

Шунингдек, МДҲ билан ўзаро ҳамкорлик ва мол алмашиш борасидаги таклифларни ҳам кўриб чиқади:

барча ишлаб чиқариш:

идишлар бериш ва бошқа хизмат турлари.

Ҳисоб-китоб шакли турлича

Бизнинг МАНЗИЛ: 700015, Тошкент шаҳри, Лоҳутий кўчаси 16 уй.
Тел: 56-40-76: 56-06-81: 56-43-22.
Факс: 56-47-22.

KELAR фирмаси

Тошкентдаги омборидан қуйидаги товарларни сотади:

⇒ *Рангли телевизорлар (51 см, чет элники).*
⇒ *Дискли ва кнопкали телефонлар (Германия маҳсулоти).*
⇒ *Хусусий компьютерлар 386DX, 486DX.*
⇒ *Принтерлар EP 0 (Япония маҳсулоти).*
⇒ *Атир совунлар (Ҳиндистон маҳсулоти).*
⇒ *Ҳинд чойи (Ҳиндистон маҳсулоти).*

Телефонлар: 62-74-86, 62-90-30, 62-90-67.

Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси Ўзбекистон радиосининг жамоаси Жиззах ва Сирдарё вилоятлари бўйича ўз мухбири Тожиддин Қамаровга опаси

Муҳаббат НОРМУРОДОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Мирзо Улуғбек номли Тошкент Давлат университети ҳамда Биология-тупроқшунослик факультети жамоаси тубан ўсимликлар ва микробиология кафедраси доценти, уруш қатнашчиси, меҳнат фахрийси

Карим МУСАЕВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

• Хотира

ЭЪЗОЗГА МУНОСИБ

Фанда чуқур из қолдирган, олий таълим ва маориф жонкуяри, ажойиб инсон ва олим Саъди Сирожиддинов ҳаёт бўлганида 75 баҳорни қаршиларди

У ўзининг илмий ишлари билан жаҳон илм аҳлига танилган, эҳтимоллар назарияси ва статистика бўйича дунёда эътироф этилган олим эди.

Бу соҳада у ўндан ортиқ фан доктори, элликдан зиёд фан номзоди тайёрлади, икки юздан кўпроқ илмий мақолалар ёзди. Унинг мақолалари ва монографиялари кўплаб хорижий тилларга таржима қилинган. Риёзиёт соҳасига оид биронта халқаро анжуман унинг иштирокисиз, маърузаларисиз ўтмасди.

Маълумки ҳам илм, ҳам ташкилотчиликни бирдай яхши эгаллаган олимларимиз кам. Устоз наинки бунинг уддасидан чиқар, ҳатто қойиллатиб бажарарди. У академик, Ўзбекистон Фанлар академиясининг вице-президенти, ТошДУ ректори, давлат ва жамоат арбоби — Олий Кенгаш ноиби ва раиси эди. Вақти зиқ бўлишига қарамасдан ҳар бир ишга ўз вақтида улгурарди. Айни вақтда унга қулоқ солишарди, маслаҳат олишарди, зукколигини, узоқни кўра билишини қадрлашарди.

Олим шогирдлар тайёрлашнинг пухта ўйланган, ўзига хос усулларини биларди. Бу синовларга дош бериш осон эмасди. Илмга чанқоқ, билимли, фидойи талабаларгина шогирдликка муносиб бўлишарди. Танланган шогирд турли илмий семинарларга, йирик илмий марказларга юборилиб, у ерда маърузалар қилар, етакчи олимлар нигоҳидан яъни «тегирмони»дан ўтарди. Шу тариқа Ўзбекистондаги ёш олимларнинг илмий савияси собиқ Иттифоқ даражасидан паст бўлмаслиги таъминланган.

Саъди Ҳасанович 32 ёшидаёқ фан доктори бўлди. Устози Колмогоровнинг таклифига кўра Москва давлат университетида профессор лавозимида 3-4 йил ишлади. Илмий кашфиётлари Москва заводларида амалий синовдан ўтган ва катта иқтисодий фойда келтирган. У Тошкентга қайтгач, мактабларда риёзиёт ўқитиш масаласи билан шуғулланди. Унинг ташаббуси билан қобилиятли болаларни излаб топиш, уларни алоҳида дастур асосида ўқитиш, қўшимча алабиётлар билан таъминлаш йўлга қўйилди. Мактаб ўқувчиларининг математикадан республика олимпиадалари ўтказилди, иқтидорли ёшлар учун физика-математика мактаблари очилди. Тошкентдаги олим номи билан аталадиган лицей-интернат чорак асрдан бери фаолият кўрсатиб келмоқда. Уни битирганлар орасида ҳозирда 3 фан доктори, 200 дан ортиқ фан номзодлари бор. Мазкур интернатни ташкил қилиш пайтида у киши, агар шу ерда ўқиган болалардан ақалли биттаси фан номзоди бўлса ҳам, натижа яхши бўлди, — деб айта оламан, деганди.

Устоз алломаларимиз илмий меросини ўрганиш, уларнинг илмий гояларини тарғиб қилиш борасида ҳам ўзига хос катта мактаб яратди. Ал-Хоразмий ёзган рисолалар 1200 йилдан кейин унинг ёрдамида ўзбек тилига ағдарилди. Шунингдек, Беруний ва Ибн Синонинг ўнлаб дурдона асарлари ҳам ўзбек тилига ўгирилди, чоп этилди, халқимиз бойлигига айланди.

Ана шундай меҳнаткаш, ҳалол, фидойи, тўғри сўз инсон 80-йилларда қаттиқ ноҳақликка учради. Москванинг топшириғига кўра, «қариндош-уруғчилик» ниқоби остида профессор-ўқитувчиларни ёппасига ишдан бўшатиш лозим эди. Ўша пайтларда ТошДУ ректори бўлиб ишлаётган устоз икки ўт орасида қолди. Топшириқни бажарса виждони қийналади, бажармаса ўзини жазолашади. Хуллас, топшириқни бажармаганлиги учун унга ҳайфсан берилди. 67 ёшида бундай ноҳақликни кўтариш осон бўлмади. Оғир касалликка чалинди... Унга ҳайфсан бериш учун ҳайриҳох бўлганлардан бири у ётган шифохонага телефон қилиб, ҳайфсан олиб ташланганлигини айтди. Олим, азбаройи хурсанд бўлганлигидан кўзига ёш олди. Мадорсиз қўллари билан имлаб ўғлини чақирди. «Ўғлим мен жуда бахтлиман, энди мен пок бўлиб кетаман», — дея олди холос.

Ўлим ҳақ. Лекин бир нарса биз — шогирдларга ҳеч тинчлик бермайди: ноҳақлик ва ноўрин зуғумлар бўлмаганида Саъди ака Сирожиддинов узоқроқ яшарди. Илму фанга бундан ҳам кўпроқ ҳисса қўшарди.

Мирфозил МИРЗААҲМЕДОВ,
физика-математика фанлари номзоди.

XEROX 5317, 5331, 5332 ихчам нусха кўчириш машиналари кенг имкониятларга эга.

Турли ўлчамли қоғозлардан фойдаланиб асл нусха ўлчовини автомат усулда аниқлаб, икки томонлама ёки рангли қилиб нусха кўчиришингиз лозим бўлса XEROX 5317, 5331, 5332 машиналари айни муддаодир!

XEROX машиналарининг имкониятлари уларнинг нархига мос тушади. Одатда XEROXнинг дилерлик тармоғи сизга эҳтиёт қисмлар ва бошқа ишлатиладиган ашёларни юқори сифатда ва мақбул нархларда кафолатлайди.

RANK XEROXнинг
Ўрта Осиё бўйича ваколатхонаси
Алмати (3272) 62-00-45
Тошкент (3712) 39-47-16

XEROX®

СИЗНИНГ ЭҲТИЁЖИНГИЗГА МОС ТУШАДИГАН НУСХА КЎЧИРИШ МАШИНАЛАРИ

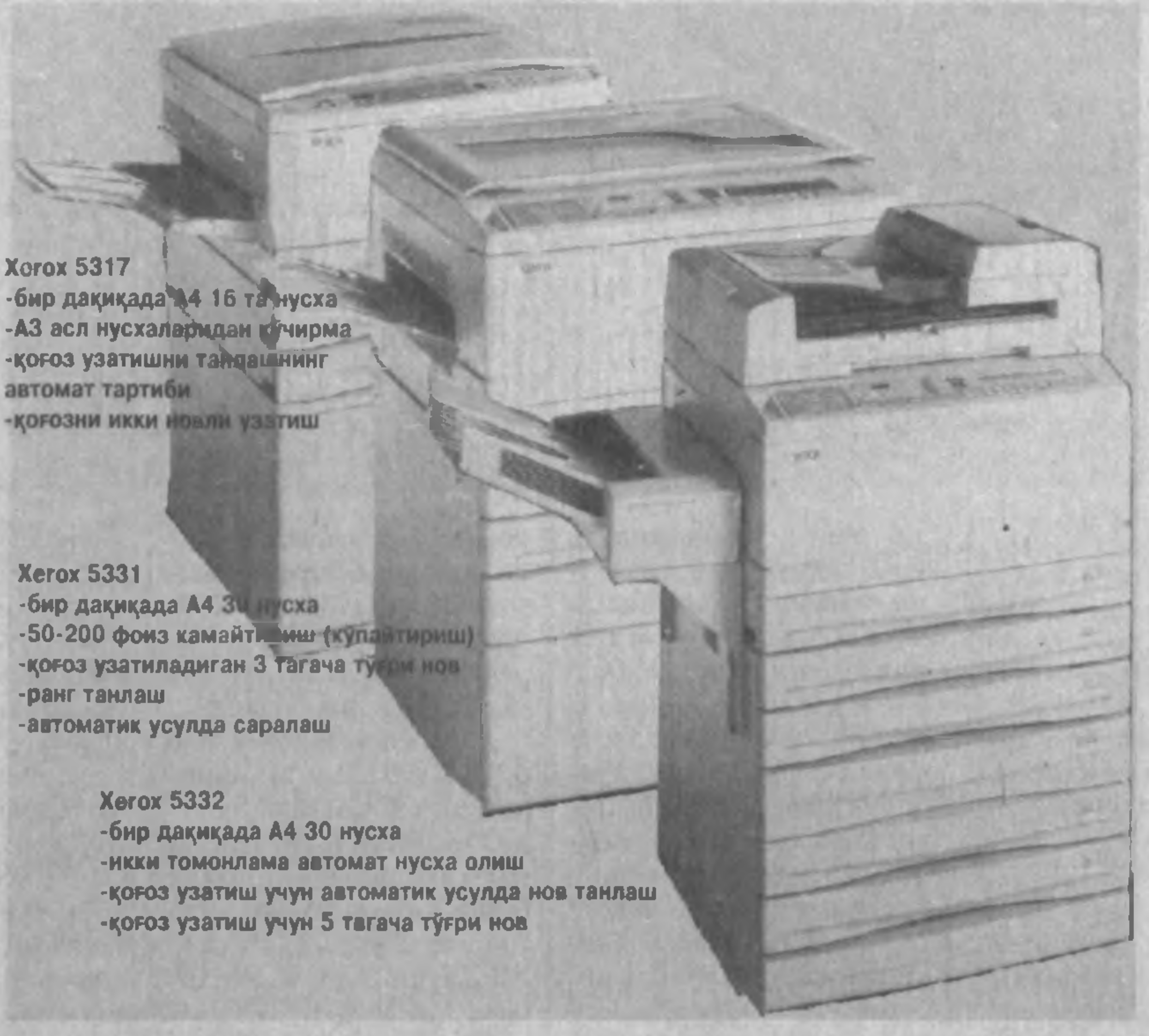

The Document Company XEROX

Ксероксга хос афзалликлар - мустаҳкамлик ва аъло техник тавсиф.

Бизнинг ваколатли дилерларимизга мурожаат этинг:

ШАҲАР	ДИЛЕР	ТЕЛЕФОНЛАР
Актюбинск	ВТИ	(3132) 22-17-50
Алмати	Оргтехника-ДОС	(3272) 39-20-54
Алмати	Техмарказ	(3272) 33-11-79
Алмати	С.К.Б. Техимпекс	(3272) 69-20-73
Алмати	Копимарказ	(3272) 60-28-48
Алмати	Глотур	(3272) 30-42-41
Атирау	Ронар Сервис	(3122) 23-58-32
Бишкек	Арашан	(3312) 21-64-43
Жезқазған	Делси	(3102) 75-76-25
Жамбул	Арасан	(3262) 24-15-26
Қарағанда	Алекс	(3212) 51-76-00
Қарағанда	Элком	(3212) 58-25-58
Кокчетав	Мариня К	(3162) 24-73-27
Кустанай	Техсервис К.С.	(3142) 39-57-27
Павлодар	Электроавтоматика	(3182) 71-60-62
Павлодар	Элком-П	(3182) 47-05-91
Тошкент	Ўзбекксерокс	(3712) 39-43-32
Тошкент	ТЗРЭА	(3712) 96-19-20
Усть-Каменогорск	Техмарказ	(3232) 65-08-92
Чимкент	ТОО Қозоғистон	(3252) 27-98-41
Экибастуз	Сауда	(3183) 23-93-72

Uzbek Xerox
Буюк Турон кўчаси,41
тел.: 39-17-88,33-54-25

XEROX® Authorised Dealer

ИНСТИТУТДА УЧРАШУВ

М. Уйғур номидаги Тошкент давлат санъат институтида билим маскани ташкил этилганининг 50 йиллиги олдидан собиқ битирувчилар ва талабалар ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон халқ артисти Турғун Азизов очди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Мадина Мухторова ва Беҳзод Муҳаммадкаримовлар «Алишер Навоий» спектаклидан парча ижро этишди. Учрашув давомида талабалар ҳам фаол иштирок этиб, ўз истеъдодларини намойиш этишди. Бу учрашувга пойтахт театр жамоалари ҳам ташриф буюрдилар.

Шавкат РЕЖАПОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

"JUR BEK"

«ЖЎРАБЕК» ХУСУСИЙ ДОРИХОНАСИ ЧОРЛАЙДИ!

Бугунги кунда аҳолининг дори-дармонларга бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида "Жўрабек" хусусий дорихонаси жаҳондаги кўплаб фармацевтика саноати корхоналари, фирмалари билан ҳамкорликда иш олиб бормоқда. Жумладан, Англиянинг "Стерлинг Хелс" фирмасидан харид қилинган оғриқ қолдирувчи ва иситма туширувчи "Панадол" дорисининг саккиздан ортиқ тури чақалоқдан тортиб то кекса беморларгача даволашда бебаҳо малҳам бўлмоқда.

Panadol Tablets

ҲУРМАТЛИ МИЖОЗЛАР!

Дори-дармонлар танқис бўлиб турган бугунги кунда Сиз учун фақат "Жўрабек" хусусий дорихонасигина дунёнинг исталган бурчагидан дардингизга малҳам бўладиган зарур дори-дармонларни топиб, арзон нархларда етказиб бера олади!

Тўлов усули - турлича.

ДОРИХОНАМИЗ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, "Бешёғоч" майдони, Олмазор кўчаси, 165-уй. Телефон: 45-60-40. Факс: 45-41-46.

ДУБАЙГА БОРИБ ЎТИРМАНГ - DUBAI BUSINESS CENTRE ДЎКОНИГА БОРСАНГИЗ, БАС!

Panasonic
SONY
SHARP
aiwa
TDK
GoldStar
SAMSUNG
SUPER GENERAL

Бу ерда доимо истаган нарсангизни топасиз!

АУДИО ВА ВИДЕОАППАРАТУРАСИ, МАИШИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИКАСИ, САНТЕХНИКА

Тошкент, Содиқ Азимов к., 81. Тел.: (3712) 33-69-93, 36-09-57

ҚЎҒИРЧОҚЛАР БАЙРАМИ

Қарши шаҳридаги 16-болалар боғчасида ғалати, лекин барча катта-кичикни ўзига жалб этадиган кўргазма намойиш этилди. Бу ерда шаҳардаги барча мактабгача тарбия муассасаларида тарбияланувчилар томонидан тайёрланган қўғирчоқлар, турли-туман ўйинчоқлар кўргазмаси уюштирилди. Энг яхши қўғирчоқ ва ўйинчоқлар алоҳида мукофотларга сазовор бўлдилар.

— Ушбу кўргазма ўйинчоқларни томоша қилишдангина иборат эмас, — дейди шаҳардаги 13-«Зуҳра» болалар боғчаси мудираси Нозокат Аҳмедова. — Балки, болаларнинг ушбу соҳага қизиқишларини, маҳоратларини синашдан, баҳо беришдан иборат бўлди. Мурғак қалбларни касбга, маҳоратга йўналтиришда кўргазма катта сабаб бўлиши табиий.

П. ҒАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

TASHKOCAUTO

TOFAŞ FIAT

Tempra SX

"Ташкочавто" —
ТОФАШ-ФИАТ заводларининг Ўзбекистондаги расмий дилери ўз мижозларига
"Доган", "Картал", "ТЕМПРА", "ТИПО" ва бошқа автомобиллар учун барча турдаги эҳтиёт қисмлар сотишга қўйилганлиги ҳақида хабар беради.
Тўлов шакли – ҳар қандай.
Манзил: Тошкент, Ойбек шоҳкўчаси-47.
Алоқа учун телефон: 54-35-98.
Факс: 54-99-27.

"ТАШКОЧАВТО" ўзбек-турк қўшма корхонаси

бодомзор bodomzor

ЯНГИ ЙИЛ СОВҒАЛАРИ!

"Бадамзор" акционерлик жамияти, корхоналар, ташкилотлар ва барча манфаатдор кишилардан буюртмалар қабул қилмоқда.

Буюртма бергач, сиз янги йил кечаси ташвишлардан халос бўласиз, болаларни бениҳоя қувонтириб, хурсанд этасиз. Совғалар яхши анъаналарда ва жаҳоннинг энг яхши қандолатчилик фабрикаларида тайёрланган.

ЮКСАК СИФАТ, АРЗОН НАРХЛАР, АЪЛО БЕЗАК.

Ҳар 40-совға бепул!

Бизнинг мутахассисларимиз сизларга буюртмалар бўйича намуналарни элтиб беришади. Намуналар бепул етказиб берилади. Ҳақ тўлаш шакли - турлича!

БИЗ СИЗЛАРНИ КУТАМИЗ!

Қуйидаги телефонлар бўйича бизга қўнғироқ қилинг: (3712) 63-73-96, 63-99-62, 60-05-74

Бизнинг манзил: 700140, Тошкент, Ж. Обидова кўчаси, 260-уй. Йўналиш - САМПИ институти.

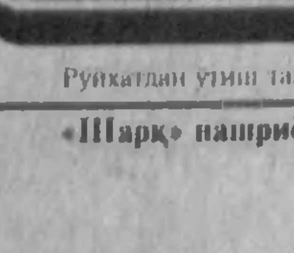

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР: Парламент 33-57-34; Хатлар 33-07-48; Қишлоқ хўжалиги 36-07-94; Иқтисодиёт 36-36-65; Маънавият 36-35-60; Ахборот 36-29-89; Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — К. Рихсиев. Навбатчи — Ш. Мутаҳҳархон ўғли.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0452. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 21.00. 1-2 3 4 5 6